

Příloha č. 4

Popis podporovaných aktivit

V příloze je uvedena podrobnější specifikace souhrnu podporovaných aktivit ve výzvě, určení konkrétních aktivit pro jednotlivá území nositelů ITI je vymezeno v textu výzvy kapitola 4.1.

OBSAH:

1) Podpora prevence kriminality, bezpečnosti a veřejného pořádku prostřednictvím podpory „Asistenta prevence kriminality“ (oprávněným žadatelem je obec)	1
2) Podpora sociální práce na obcích a podpora sociálního/dostupného/podporovaného bydlení nebo krizového bydlení	3
3) Dluhové poradenství	3
4) Sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb.....	5
5) Podpora komunitní (sociální) práce včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center, podpora komunitních center	7
6) Podpora neformální a sdílené péče	9
7) Homesharing.....	10
8) Programy na podporu integrace imigrantů a cizinců	10
9) Programy pro osoby v/po výkonu trestu	11
10) Programy pro osoby ohrožené závislostmi nebo závislé na návykových látkách	12
11) Programy na podporu ohrožených rodin a posilování rodinných vazeb	13
12) Programy pro osoby s duševním onemocněním.....	14
13) Nepodporované aktivity	14

1) Podpora prevence kriminality, bezpečnosti a veřejného pořádku prostřednictvím podpory „Asistenta prevence kriminality“ (oprávněným žadatelem je obec)

Jedná se o podporu „**Asistenta prevence kriminality**“ (**APK**). Podporovány budou pouze činnosti a aktivity, které jsou v souladu s Metodikou výběru, přípravy a činnosti asistentů prevence kriminality vydané Ministerstvem vnitra ČR viz dokument: [Metodika výběru, přípravy a činnosti asistentů prevence kriminality - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#).

V projektu bude podpořeno vstupní i následné vzdělávání APK v rozsahu a za podmínek definovaných výše uvedenou metodikou.

Projekty APK musí povinně zahrnovat tyto následující klíčové aktivity:

KA 1: Způsob výběru APK

KA 2: Výkon činnosti APK

KA 3: Mentoring APK

KA 4: Vzdělávání APK a mentora, včetně zajištění supervize pro APK

Minimální rozsah vzdělávání je stanoven na 10 vyučovacích dnů za dobu trvání projektu.

Supervize APK a Mentora:

Minimální rozsah skupinové supervize je stanoven na 12 hodin ročně. Minimální rozsah individuální supervize není stanoven.

b) Podpora prevence kriminality, bezpečnosti a veřejného pořádku prostřednictvím podpory „Domovníka-preventisty“ (oprávněným žadatelem je obec)

Jedná se o podporu „**Domovníků-preventistů**“. Nezbytnou podmínkou pro podporu této aktivity je působení asistentů prevence kriminality v obci (souběh projektů bude ověřován až v průběhu realizace projektu). Nebude-li tato podmínka splněna, není možné realizovat podporu Domovníka-preventisty. Podporovány budou pouze činnosti a aktivity, které jsou v souladu s Metodikou výběru, přípravy a činnosti domovníků-preventistů vydané Ministerstvem vnitra ČR viz dokument: [Domovník - preventista - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](http://www.mvcr.cz).

Projekty na domovníka-preventistu musí povinně obsahovat všechny následující klíčové aktivity:

KA 1: Způsob výběru domovníka-preventisty

KA 2: Výkon činnosti domovníka-preventisty

KA 3: Mentoring domovníka-preventisty

KA 4: Vzdělávání domovníka-preventisty a garanta/mentora, včetně zajištění supervize

Vzdělávání domovníka-preventisty (dle podmínek uvedených v metodice MV ČR):

- vstupní vzdělávání v rozsahu 24 hodin,
- průběžné vzdělávání v rozsahu 8 hodin na jedno téma (rozsah 4x ročně, téma: právní minimum; předcházení projevům kriminality, soc. patologických jevů, extremismu a závislostí; komunikační, mediační dovednosti, zajištění bezpečnosti v domě; mimořádné události v domě; postup při opravách a revizích v domě apod.),
- opakované vzdělávání (rozsah 8 hodin, do jednoho měsíce po ukončení tří denního vstupního vzdělávání a vždy v cyklu po třech měsících, tj. 4x ročně po průběžném vzdělávání) a
- závěrečné vzdělávání (rozsah 16 hodin, jeden den provést opakovací školení a druhý den závěrečnou zkoušku), dále supervize i sebevzdělávání (dle podmínek uvedených v metodice),
- sebevzdělávání.

Supervize domovníka-preventisty (dle podmínek uvedených v metodice MV ČR):

- individuální i skupinová supervize (2x ročně v rozsahu 1 den = 8 hodin)

Výměna dobré praxe domovníka-preventisty a garanta (dle podmínek uvedených v metodice MV ČR):

- dle individuálních podmínek v lokalitě

Tvorba metodických materiálů v aktivitě na podporu prevence kriminality, bezpečnosti a veřejného pořádku nebude podporována.

2) Podpora sociální práce na obcích a podpora sociálního/dostupného/podporovaného bydlení nebo krizového bydlení

- Zavedení či posílení **sociální práce na obcích**¹ tam, kde to situace vyžaduje, podpora spolupráce v oblasti sociální práce na území nositele ITI, např. sdílený sociální pracovník pro více obcí apod.
- Aktivity zaměřené na **rozvoj sociálního/dostupného/podporovaného bydlení nebo krizového bydlení** (ve smyslu komplexní individuálně cílené podpory pro osoby žijící v takovém typu bydlení) jako prevence prostorového vyloučení vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví lokalit a bezdomovectví - podporované aktivity se týkají řešení problematiky bydlení prostřednictvím podpory sociální práce s klienty - preventivní, následné a doprovodné služby pro osoby ohrožené ztrátou bydlení, např. programy prevence ztráty bydlení a znovu začlenění do bydlení, aktivity k zabránění nedobrovolnému vystěhování osob z bydlení, participativní metody. Podpora není určena na investice do sociálního bydlení (rekonstrukce, modernizace, nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku), na vybavení bytů (umyvadlo, sprcha, vana, WC, kuchyňská linka, varná deska, trouba apod.), na opravy a údržbu, na nájemné a kauce atd.

Podmínky podpory:

- u aktivit obsahujících podporu sociální práce, jak přímo pro obec či jako podporu bydlení je nezbytné, aby sociální pracovník navázal kontakt s ORP a krajským úřadem – metodikem sociální práce; prostřednictvím této spolupráce získá sociální pracovník potřebnou metodickou pomoc a v případě potřeby i metodické vedení
- sociální pracovník musí splňovat kvalifikaci podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
aktivity musí být vždy zaměřeny na přímou podporu cílové skupiny osob (klientů), nikoli pouze na vytváření nástrojů a systémů sociálního bydlení.

3) Dluhové poradenství

Dluhové poradenství bude v projektech podporováno výhradně jako **cílená přímá podpora a pomoc osobám z cílové skupiny**, podpora aktivit směřující k aktivnímu řešení zadluženosti či předluženosti, ke snížení rizika sociálního vyloučení z důvodu předluženosti, jedná se zejména o:

- a) zpracování a podávání insolvenčních návrhů/podání návrhů na oddlužení,
- b) proces mapování dluhů, sestavení rodinných rozpočtů,
- c) aktivity vedoucí k řešení exekucí (zastavování exekucí atd.),
- d) aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů,
- e) aktivity směřujících k hájení práv klientů v rámci soudního řešení jejich sporů, zejména podpora během nalézacího řízení, sepisování vyjádření k soudu, podávání opravných prostředků proti platebnímu rozkazu a rozsudku, pomoc s podáním žaloby na vydání bezdůvodného obohacení (po zastavení protiprávních exekucí) apod.,
- f) rozvoj terénního dluhového poradenství (pouze sociální služba – odborné sociální poradenství),
- g) zvyšování kompetencí cílové skupiny v oblasti práce s dluhy, a to formou individuální přímé práce s cílovou skupinou, individuální modelace života s dluhy a bez dluhů (příprava pro život v jasných podmínkách hospodaření bez dluhů).

¹ Při zavedení sociální práce na obcích nebo sdílení sociálního pracovníka více obcemi: propojení se sociálními pracovníky ORP a PoÚ, síťování, účast na pracovních skupinách a využití dalších způsobů šíření povědomí o nabídce; toto vše za ochrany osobních a citlivých údajů klienta.

Výše uvedené aktivity je nutné řešit komplexně včetně přímé práce s cílovou skupinou. Dílčí aktivity a) a b) lze realizovat pouze v kombinaci s dalšími aktivitami uvedenými pod body c) až g).

Dále je možné podpořit v kombinaci s výše uvedenými aktivitami i aktivity zaměřené na:

1. snižování specifických dluhů např. v souvislosti s trestnou činností, neuhrazené pokuty, dluhy na nájemném a podobně,
2. podporu osob v průběhu procesu oddlužení, které budou mimo jiné působit preventivně proti možnému zrušení oddlužení ze strany soudu,
3. spolupráci partnerů na místní úrovni, spolupráce představitelů obce s nestátními neziskovými organizacemi, vytvoření pravidel a strategie přístupu k řešení zadluženosti na úrovni obce, včetně implementace nových nástrojů zaměřených na předcházení nárůstu pohledávek obce a jejich efektivnější správy,
4. prevenci ztráty zaměstnání z důvodů předlužení, podpora pracovníků s exekucemi a odbourávání specifických bariér v přirozeném prostředí klienta, např. individuální dluhové poradenství v zaměstnání, podpora v jednání se zaměstnavatelem atd.,
5. obnovu narušené (v souvislosti s dluhy) životní stability (např. krizová intervence), obnovu narušených (v souvislosti s dluhy) partnerských či mezilidských vztahů (pouze sociální služba – odborné sociální poradenství),
6. šíření informovanosti o dostupné terapeutické podpoře či poskytovateli konkrétní sociální služby, která by klientovi mohla být nápomocna, sestavení rodinných rozpočtů a práce s rodinnými financemi.

Nebudou podporovány skupinové workshopy/kurzy/přednášky. Možná jsou edukační skupinová setkání, a to pouze jako dílčí součást individuálního zvyšování kompetencí dluhové oblasti (viz aktivita pod písmenem g), tato edukační setkání by měla sloužit zejména k předání informací o dluhové problematice cílové skupině – exekuce, úvěry, insolvence.

Aktivity f a 5. je možné realizovat jen v rámci sociální služby – Odborného sociálního poradenství. Závazné podmínky podpory sociálních služeb ve výzvě jsou uvedeny v aktivitě Sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb.

V této aktivitě se nesmí jednat o anonymní osoby.

V projektech na podporu dluhové problematiky lze podpořit jako doplňkovou aktivitu i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu, konkrétně:**

- profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v případě podpory sociální služby odborného sociálního poradenství v projektu, a to v rozsahu maximálně 72 hodin za dobu trvání projektu,
- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu, supervize realizačního týmu není povinná, v případě, že supervizi žadatel zahrne do projektu je doporučeno toto nastavení:
 - rozsah supervize minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců realizace projektu),
 - rozsah jedné supervize by neměl být delší než 3 hodiny,
 - role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizí v sociální sféře min. 3 roky,
- průběžné vzdělávání dalších členů týmu (pokud jsou uvedeni ve vymezení pozic přímých osobních nákladech na zaměstnance):
 - doporučený rozsah vzdělávání pracovníků realizačního projektu je 8 hodin za rok (12 měsíců trvání projektu),
 - vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání, neformálního vzdělávání, metodické podpory,
 - cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí členů realizačního týmu,

- oblasti vzdělávání musí mít jasnou souvislost s realizací dané sociální služby a podpory CS.

Náplň a způsob vzdělávání, metodické podpory a supervize realizačního týmu žadatel detailně popíše v žádosti o podporu, a to v podobě samostatné klíčové aktivity, a zároveň nastaví i vzhledem k těmto aktivitám odpovídající indikátory a jejich hodnoty (viz bod 4.2 výzvy).

Tvorba metodických materiálů v aktivitě na podporu řešení dluhové problematiky nebude podporována z přímých nákladů projektu.

4) Sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb.

Podporovány budou takové druhy sociálních služeb, zejména služby sociální prevence a odborné sociální poradenství, které mají dopad na vymezené cílové skupiny a zaměřují se na zapojení osob do ekonomického, pracovního života společnosti (na zprostředkování přístupu ke službám podporujícím návrat na trh práce, integraci těchto osob zpět do společnosti doprovázenou návratem na trh práce a na udržení se na trhu práce). Způsobilé aktivity a s nimi spojené výdaje jsou pouze takové, které jsou zaměřené na podporu a financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních činností sociálních služeb, a to v rozsahu stanoveném zákonem. Jejich výčet a charakteristiky jsou uvedeny v části třetí, hlavě I, díle 2 až 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“) a v prováděcí vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

a) Odborné sociální poradenství - § 37 (občanské poradny, manželské a rodinné poradny, poradny pro osoby se zdravotním postižením, pro oběti trestných činů a domácího násilí, poradenství ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu, poradenství osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností atd.); v rámci odborného sociálního poradenství budou podporovány i mobilní terénní týmy poskytující odborné sociální poradenství.

b) Terénní programy - § 69 (poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy; služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a jiné sociálně ohrožené skupiny; cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života).

c) Služby následné péče - § 64 (poskytované osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly lůžkovou péči ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstínují); u této služby sociální prevence bude podporována pouze ambulantní forma.

d) Odlehčovací služby - § 44 (poskytované osobám pečujícím v jejich přirozeném sociálním prostředí o osoby se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení); u této služby sociální péče bude podporována i pobytová forma jejího poskytování.

e) Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - § 65 (poskytované rodinám s dětmi, u nichž je ohrožen vývoj dítěte v důsledku dopadů dlouhodobé krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat, a u nichž existují další rizika ohrožení vývoje dítěte).

f) Kontaktní centra - § 59 (nizkoprahová zařízení pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách; cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek)

g) Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - § 62 (pro účely této výzvy bude podporována pouze cílová skupina osob ohrožených společensky nežádoucími jevy s důrazem na podporu jejich sociálního začleňování a zvyšování kompetencí k uplatnění se na trhu práce); cílem služby je zlepšit kvalitu života těchto osob předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace.

h) Noclehárny- § 63 Noclehárny poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.

i) Chráněné bydlení - § 51 Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.

j) Nízkoprahová denní centra - § 61 Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší.

Podporovány budou:

- nové sociální služby nebo sociální služby rozšiřující se svojí kapacitou, které působí v daném regionu či lokalitě,
- stávající sociální služby – mohou být podporovány pouze za předpokladu, že tyto služby (jejich kapacity uvedené v žádosti o podporu) nebyly bezprostředně² před podáním žádosti financovány krajem z účelově poskytnuté dotace MPSV dle § 101 a) zákona č. 108/2006 Sb., případně jim poskytnutí této dotace nebylo před podání žádosti schváleno orgány kraje. Obdobně se postupuje v případě sociálních služeb, které jsou financovány dle § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb.

Podmínky podpory:

- registrace sociální služby v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- zařazení služby do sítě sociálních služeb uvedené ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb příslušného kraje, případně MPSV (nezbytný je soulad kapacit).
- v případě zaměření projektu na poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, na poskytování sociální službu/sociální služby v kombinaci s jinou aktivitou výzvy žadatel uvede v projektu sociální službu (v rozsahu základních činností) vždy v rámci samostatné aktivity projektu, v případě více druhů poskytovaných sociálních služeb v projektu budou tyto popsány vždy v samostatných (nikoliv v rámci jedné aktivity). Žadatel zároveň zpracuje Přílohu č. 5 - 2a Údaje o sociální službě, která je povinnou přílohou žádosti o projekt v případě zaměření projektu na poskytování sociálních služeb/sociální služby. Pomůcka k vyplnění povinné Přílohy č. 5 - 2a Údaje o sociální službě je uvedena v Příloze č. 2 výzvy Podpora sociálních služeb v soutěžních výzvách OPZ+.

V projektech na podporu sociálních služeb lze podpořit i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu**, konkrétně:

- profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu:
 - supervize realizačního týmu je povinná,

² Bezprostředně = v kalendářním roce, ve kterém je podána žádost, nebo v roce přecházejícím roku, v němž je žádost podána, a to za předpokladu, že o dotacích pro poskytovatele sociálních služeb na příslušný kalendářní rok nebylo orgány kraje v době podání žádosti rozhodnuto

- povinný rozsah supervize je minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců realizace projektu),
- rozsah jedné supervize by neměl být delší než 3 hodiny,
- role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizi v sociální sféře min. 3 roky,
- průběžné vzdělávání dalších členů týmu (pokud nejsou výše uvedeni):
- minimální rozsah vzdělávání pracovníků realizačního projektu je 24 hodin za rok (12 měsíců trvání projektu),
- vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání, neformálního vzdělávání, metodické podpory – externích metodických porad či stáže,
- cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí členů realizačního týmu, oblasti vzdělávání musí mít souvislost s realizací dané sociální služby a podpory CS.

5) Podpora komunitní (sociální) práce včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center, podpora komunitních center

Programy směřující k **aktivizaci a participaci** cílových skupin a zvyšující jejich **zapojování se** do života v obci/ komunitě – posilování sebedůvěry členů komunity a jejich schopností, ochoty a motivace podílet se aktivně na správě místa, kde žijí, vytváření podmínek pro aktivní participaci lidí na věcech veřejných, pro zplnomocňování, sdílení zodpovědnosti a zapojování do plánování změn, do rozhodování a do přímé realizace opatření na úrovni sousedství, dané lokality, obce, města, mikroregionu dle individuálních schopností.

Podpora **komunitní (sociální) práce³ včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center⁴** jako neutrálního a otevřeného prostoru, který umožňuje lidem scházet se, společně vytvářet aktivity a řešit sdílené problémy (členové komunity se aktivně účastní na všech procesech v rámci komunitního centra včetně jeho řízení a zajištění běžného provozu) – je kladen důraz na **práci celého společenství**, na kterém se podílejí všichni relevantní aktéři z komunity všech věkových kategorií včetně seniorů a dětí za podpory komunitního (sociálního) pracovníka⁵, který k tomuto účelu může využívat širokou škálu metod (motivování, zvyšování sebedůvěry, podpora vzájemné spolupráce či samoorganizování členů komunity a jejich zapojování do komunitního plánování rozvoje lokality či do iniciace příslušných legislativních změn).

³ Komunitní (sociální) práce je založená na propojování sdílených potřeb a existujících zdrojů (lidských, materiálních, finančních či jiných) uvnitř komunity a na stanovování dosažitelných cílů na základě možností dané komunity = zplnomocňující proces, který vychází z posilování místních zdrojů; koncentruje se na silné stránky lidí a je posilován zkušeností malých společných úspěchů více lidí, který zvyšuje předpoklady pro udržitelnost výsledků a dosažených změn. V rámci ITI bude podporována práce s komunitou v širokém slova smyslu, tedy nikoli výhradně komunitní sociální práce garantovaná kvalifikovaným sociálním pracovníkem. Pozice sociálního pracovníka jako garanta komunitní práce bude nezbytná jen v těch projektech, kde to charakter dané situace přímo vyžaduje (tzn. kde se jedná přímo o realizaci sociální práce, k jejímuž výkonu je příslušný výhradně kvalifikovaný sociální pracovník).

⁴ Komunitní centra umožňují vytvářet prostor pro mobilizaci zdrojů uvnitř komunity a pro pomoc při řešení problémů místní komunity za aktivní účasti všech stran, kterých se tyto problémy dotýkají; nejsou výhradně zaměřena na podporu a zapojování lidí s nějakým druhem znevýhodnění, ale jsou široce otevřena všem lidem, kteří žijí v dané lokalitě – dění v komunitním centru vychází z potřeb a kreativity těchto lidí a může zahrnovat široké spektrum aktivit (např. aktivity kulturní a multikulturní, výchovné a vzdělávací, environmentální či aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ a dobrovolnickou činnost).

⁵ V případě potřeby působí v komunitním centru vedle komunitních pracovníků také pracovník s odbornou kvalifikací sociálního pracovníka podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Může se jednat o sociálního pracovníka obce či místní nestátní neziskové organizace s kompetencemi k činnostem vykonávaným v rámci komunitní sociální práce.

Aktivity podporující rozvoj a posilování prvků **svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušeností**, podpora **dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci**.

Principy a vodítka pro předkládání projektů komunitní práce jsou součástí Přílohy č. 3 - Principy komunitní práce a vodítka pro předkládání projektů komunitní práce.

Příklady aktivit:

- **kulturní/ multikulturní aktivity** realizované „samosprávně“, tj. sebeorganizované členy komunity (divadelní představení či výstava fotografií místní mládeže na určitá témata, filmové kluby, specifická podpora členů komunity z pohledu kulturní identity, sebevědomí a překonávání traumat různého charakteru apod.)
- **výchovně/ vzdělávací a edukační aktivity** pro cílové skupiny a pro laickou i odbornou⁶ veřejnost s cílem posilovat vzdělávání v informační společnosti a přispívat k rozvíjení schopnosti dobře se orientovat v rychle měnícím se světě včetně edukace v oblasti energetických úspor a využití obnovitelných zdrojů energie (komunitní knihovny, mimoškolní doučování, motivační semináře/workshopy pro mládež zaměřené na budoucí uplatnění na trhu práce, podpora zvyšování dovedností pracovat s místní komunitou, přednášky a besedy s odborníky s cílem informovat o možnostech, diskutovat o účinných vylepšeních či místních inovacích, podvečerní kluby, sdílejší kruhy, promítání filmů, točení dokumentů apod.)⁷
- aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ vzniklých na základě **zplnomocňujících metod práce** směřujících k řešení místních problémů (rada starších či dospívajících přináší zastupitelstvu náměty na zlepšení kvality života v obci, občansky vedené procesy a projekty, rozvoj zájmových skupin a sítí v sousedstvích přinášející pomoc místním občanům v řešení potřeb a problémů ovlivňujících kvalitu jejich života s dopadem na sociální začleňování a vstup na trh práce, podpora místních lídrů/ autorit z řad členů komunity apod.)
- **environmentální aktivity** a podpora jejich využití v rámci komunitní práce (aktivity zaměřené na zvelebování životního prostředí komunity, sběr odpadků, společná kultivace veřejných ploch, komunitní zahrada/ dílna/ doprava, obnova tradičního využívání krajiny, péče o krajinu, péče o kulturní či přírodní památky, údržba turistických tras a cyklostezek atd.)
- **aktivity podporující zapojování cílových skupin do dobrovolnické činnosti** (péče potřebným spoluobčanům na bázi sousedské či generační výpomoci, podpora mezigeneračního setkávání, soužití a spolupráce, otevřené (dobrovolnické) komunitní kluby a komunitní setkávání jako prevence sociálního vyloučení, sousedský jarmark, komunitní kavárna či sdílená kuchyň nebo jídelna, spižírna, lokální potravinová banka včetně zajištění distribuce jídla, pomůcek, potřeb pro domácnost nebo ošacení, bazar, sociální šatník a pomoc v nouzi, pořádání veřejných sbírek za účelem podpory těch nejpotřebnějších v obci atd.)
- **aktivity podporující komunitní sdílení prostor, vybavení, pomůcek** (např. sdílené dílny, zahrady, zpracovny ovoce, zeleniny, medu, moštárny apod.)
- **komunitní projekty/aktivity propojující lidi s obdobnými problémy**, např. rodiče s dětmi s hendikepem či rodiče samoživitelé, svépomocné a podpůrné skupiny rodičů, sdružení pečujících, kluby seniorů, skupinové kluby s přesahem do rozvoje

⁶ Odbornou veřejností se myslí např. pracovníci obcí, místních dobrovolných spolků a NNO, zaměstnavatelů, podnikatelů atd. Cílem podpory je posilovat jejich kompetence v oblasti vzájemné spolupráce, aktivizace místních občanů, budování funkčních partnerství a vzájemné spolupráce (přednášky, workshopy, veřejné debaty, exkurze apod.).

⁷ Lidé se něco nového dozvídají a současně se podílí na organizaci takové akce, tj. aktivně se zapojují, participují. Aktivity typu mimoškolní doučování a motivační semináře/workshopy pro mládež zaměřené na budoucí uplatnění na trhu práce nesmí být hrazeny z jiného dotačního titulu (MŠMT, Operační program Jan Amos Komenský – OP JAK, Národní plán obnovy - NPO).

kompetencí, osvojování si nových návyků a zvyklostí, rozšiřování si obzorů v různých disciplínách (projekt může zahrnovat např. vzdělávání, konzultace, facilitace, výjezdové pobyty apod.)

- **mezigenerační projekty**, např. dobrovolné hlídání a vyzvedávání dětí aktivními seniory nebo staršími vrstevníky dětí, navštěvování seniorů, osamělých občanů a lidí žijících v izolaci místními dobrovolníky s cílem posilování dobrých vztahů a rozšiřování pocitu sounáležitosti, programy podporující mezigenerační dialog a soužití (projekty mohou být postavené na práci koordinátora, který zajišťuje podporu pro rozvoj těchto aktivit, způsobilým výdajem může být i pojištění dobrovolníků a drobné výdaje spojené např. s dopravou apod.)

Podmínky pro aktivity komunitní (sociální práce) a podpory komunitních center:

- komunitní aktivity musí mít přímou vazbu na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob z cílových skupin, musí vycházet z mapování kontextu komunity a potřeb členů komunity; konkrétní podobu a zaměření aktivit (resp. řešených témat) utváří cílová skupina podle vlastních potřeb a zájmů s cílem zlepšit sociální situaci nejen jednotlivců, ale především komunity jako celku
- komunitní aktivity musí být zaštitěny komunitním pracovníkem⁸
- dobrovolníci musí mít uzavřenou smlouvu o dobrovolnické činnosti

V aktivitě nebude podporováno:

- komerční zpoplatněné služby zaměřené na hlídání a vyzvedávání dětí a péči o domácnost
- aktivity realizované pro žáky na školách, a to včetně doučování a kariérového poradenství na školách (v gesci MŠMT, hrazené z jiného dotačního titulu - MŠMT, OP JAK, NPO)
univerzity třetího věku, výchova k občanství (v gesci MŠMT)

6) Podpora neformální a sdílené péče

Aktivity by měly směřovat k podpoře neformálních pečujících a blízkého okolí osoby závislé na péči s cílem zajistit kvalitní péči o osobu závislou na péči tak, aby mohla setrvat ve svém přirozeném prostředí. Aktivity mají přispět k vzájemné provázanosti a sdílení péče mezi neformálními pečujícími a formálními poskytovateli péče včetně zvýšení informovanosti neformálních pečujících o možnostech péče o osobu závislou na péči v jejím přirozeném prostředí.

Příklady aktivit:

- doprovázení, edukace, poradenství, terapie, asistence a duchovní podpora⁹ pro rodinné příslušníky a další blízké a pečující osoby s cílem pomoci jim porozumět situaci, stabilizovat sociální zázemí a hledat dobrý smysluplný cíl intervencí, který je v souladu s jejich hodnotovými představami
- podpora paliativní/hospicové péče v přirozeném sociálním prostředí klienta (např. koordinace multidisciplinární domácí hospicové/paliativní péče, koordinace a edukace pro pečující v oblasti dostupných možností péče); jedná se výhradně o činnosti, které

⁸ Nemusí jít nutně o kvalifikovaného sociálního pracovníka dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Podstatná je zkušenost s metodami komunitní práce nebo sociální práce s komunitou a participativními metodami práce v kontextu sociálního začleňování.

⁹ Pozice duchovního v realizačním týmu hrazená v rámci projektu je možná, pokud nejde o činnost, kterou vykonává v rámci své základní činnosti, jedná se o zamezení rizika dvojího financování

nemohou být hrazeny v souladu s činnostmi podle zákona o sociálních službách ani ze zdrojů zdravotních pojišťoven

- zapůjčování kompenzačních a asistivních pomůcek usnadňujících péči v domácím prostředí, součástí zapůjčení musí být zaučení manipulace s pomůckou, na zakoupení pomůcek se může vztahovat veřejná podpora/podpora de minimis (před vydáním právního aktu je nutné předložit ŘO OPZ+ vyčíslení podpory de minimis).
 - zavedení pozice pracovníka, který koordinuje oblast neformální péče u registrovaného poskytovatele sociální služby (např. koordinátor péče) a jehož činnost je vykonávána nad rámec základních činností registrované sociální služby. Případně zavedení této pozice u NNO, která zajišťuje péči či podporu pečujícím či osobám závislým na péči. V projektu může být podpořeno jeho zaškolení, mzda, ověření aj. Za stejných podmínek je možné podpořit již zavedené pozice v organizaci.
 - doplňkově podpora odborných pracovníků poskytovatelů těchto služeb (supervize, vzdělávání, duševní hygiena a prevence vyhoření atd.), vzdělávání pracovníků v sociálních službách může být podpořeno pouze nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; na toto vzdělávání se může vztahovat veřejná podpora/podpora de minimis.
- doplňkově síťování, výměna zkušeností a přenos dobré praxe v oblasti neformální a sdílené péče, včetně paliativní a domácí hospicové péče, podpora case managementu.

7) Homesharing

V rámci výzvy bude možné podpořit sdílenou péči prostřednictvím systému podpory rodin dětí s mentálním či kombinovaným postižením a s poruchou autistického spektra – homesharing. Homesharing je formou odlehčovacího pobytu založeného na komunitní pomoci. Aktivity by měly směřovat k podpoře neformálních pečujících a blízkého okolí osoby závislé na péči s cílem zajistit kvalitní péči o osobu závislou na péči tak, aby mohla setrvat ve svém přirozeném prostředí. Aktivity mají přispět k vzájemné provázanosti a sdílení péče mezi neformálními pečujícími a formálními poskytovateli péče včetně zvýšení informovanosti neformálních pečujících o možnostech péče o osobu závislou na péči v jejím přirozeném prostředí.

- V rámci aktivity je možné podpořit nábor hostitelů včetně jejich přípravy, přípravu a práci s rodinou a dětmi s postižením, podporu procesu párování, kontrolu procesu homesharingu apod.
- Subjekty, které chtějí získat finanční podporu stávajícího homesharingu nebo zavádět homesharing nově v celém rozsahu, musí při realizaci projektu vždy dodržet základní principy homesharingu a vychází z metodiky homesharingu¹⁰.

8) Programy na podporu integrace imigrantů a cizinců

Příklady aktivit¹¹:

- výuka češtiny nad úroveň A1, která by cizincům umožnila aktivní uplatnění ve společnosti a na trhu práce,
- podpora vedoucí k ekonomické a sociální soběstačnosti osob. Aktivitou nelze řešit zprostředkování zaměstnání.

¹⁰ [METODIKA-Homesharing-pro-ONLINE-2021_11.pdf](#)

¹¹ Doporučení pro fungování a zasíťování nových aktérů v oblasti integrace cizinců

<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/doporuceni-pro-fungovani-a-zasitovani-novych-akteru-v-oblasti-integrace-cizincu.aspx>.

- podpora aktivit zaměřených na seznamování cizinců s právy a povinnostmi obyvatel ČR a s možností aktivní participace na veřejném životě, zejména na lokální úrovni (podpora občanské gramotnosti a plné orientace cizinců do společnosti),
- podpora pro CS při povinném absolvování adaptačně-integračního kurzu včetně spolupráce s příslušným CPIC,
- podpora přístupu ke službám zaměřeným na oblast bydlení a sociálního začleňování, podpora rodiny v akutní krizové situaci,
- podpora terénní sociální práce (streetwork), právního poradenství,
- aktivity zaměřené na poskytování terapeutické a poradenské podpory včetně krizové intervence – jedná se o podporu mimo režim základních činností sociálních služeb, forma je umožněna i distanční – telefonicky nebo videohovor. Podpora může být zaměřena i na psychologickou pomoc, právní a finanční poradenství zaměřené na životní situaci (nejedná se o pobytové poradenství),
- podpora obcí v oblasti integrace cizinců na lokální úrovni (týká se obcí s významným počtem cizinců), podpora komunitní sociální práce a komunitních center,
- podpora služeb interkulturních pracovníků, komunitních tlumočnicků, z řad cizinců k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci, institucemi a veřejností, forma je umožněna i distančně v telefonické podobě, aktivity zaměřené na distribuci potravinové a materiální pomoci (nejedná se o nákup potravin, materiálů, vybavení) – lze hradit činnost pracovníka, který má na starosti danou distribuci.

9) Programy pro osoby v/po výkonu trestu

Zaměření na práci s klientem před opuštěním výkonu trestu (poslední rok před opuštěním výkonu trestu) a následně zpravidla 6 měsíců max. 12 měsíců po opuštění výkonu trestu jako navazující adaptační podpora, aby opuštěním výkonu trestu došlo k plynulému navázání další podpory mimo věznici (práce s klientem před opuštěním trestu je podmínkou pro možnou podporu po opuštění výkonu trestu). Podpora po VTOS je zaměřena na stabilizaci CS v prostředí mimo věznici (podpora, pomoc při vyhledávání zaměstnání, spolupráce s ÚP apod.). Aktivity práce s CS však nesmí nahrazovat činnosti Probační a mediační služby.

a) Programy pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody:

- programy právní a finanční gramotnosti a programy zaměřené na prevenci a řešení zadluženosti a předluženosti (včetně poradenství),
- individuální finanční poradenství zaměřené na identifikaci a řešení konkrétních dluhových problémů CS,
- aktivity zaměřené na předcházení ekonomické nestability, osob z cílové skupiny,
- komplexní programy zaměřené na předávání informací (témata: situace po propuštění, situace na trhu práce apod.), na oblast finanční gramotnosti a dluhové poradenství (témata: např. půjčky a úvěry, finanční pojmy, exekuce a oddlužení, mapování závazků, komunikace s věřiteli, opravné prostředky v soudním a exekučním řízení a příprava na řešení situace po propuštění), na oblast přípravy na hledání zaměstnání (témata: jak hledat zaměstnání, životopis, motivační dopis, pohovor, komunikační dovednosti, základy IT).

b) Programy po opuštění výkonu trestu (podmínka – níže uvedené aktivity je možné využití pouze u CS, kde probíhalo předchozí zapojení v době výkonu trestu). Podpora těchto programů předpokládá průzkum potřebnosti v konkrétních věznicích a jeho případné doložení/prokázání:

- podpora sociálních kompetencí, svépomocné skupiny, peer programy jako nástroj k řešení situace CS při začlenění do společnosti a předcházení sociálního vyloučení a recidivy,
- individuální poradenství k zvýšení finanční gramotnosti a řešení zadluženosti se zaměřením na specifika trest. minulosti a soc. vyloučení,
- řešení finanční situace – hospodaření s financemi, exekuce, řešení pohledávek apod.,
- pomoc při hledání zaměstnání, spolupráce se zaměstnavateli, zprostředkování kvalifikace a rekvalifikace (nebude hrazeno z projektu) apod.,
- stabilizace, udržení a rozvoj funkčních rodinných vztahů a dalších podpůrných sociálních kontaktů /stabilizaci rodinného a sociálního prostředí odsouzeného,
- pomoc při zajištění bydlení a dalších základních materiálních potřeb, resocializační a probační programy¹² pro osoby s alternativními tresty a opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody apod.

10) Programy pro osoby ohrožené závislostmi nebo závislé na návykových látkách

Programy zaměřené na osoby, které jsou ve stavu závislosti, kdy se bez dané látky, aktivity nebo osoby nedokáží obejít (např. závislost na návykové látce, na hazardních hrách, na práci apod.)

Podporované aktivity:

- Aktivity a **programy sekundární a terciární prevence pro osoby ohrožené látkovými i nelátkovými závislostmi**, osoby závislé na návykových látkách či procesech a na dalších rizikových formách chování, osoby s duální diagnózou včetně programů pro jejich rodinné příslušníky a osoby blízké, mimo základní činnosti sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a mimo zdravotní úkony, které jsou hrazeny prostřednictvím úhrad zdravotního pojištění,
- programy založené na svépomoci a vzájemné pomoci (např. vzájemná podpora při zotavení ze závislosti, doléčovací aktivity pro osoby, které opustí terapeutickou komunitu, ale nadále jim je potřebná podpora),
- adiktologická psychosociální a další intervence, které nejsou hrazené ze zdravotního pojištění,
- programy a aktivity pro specifické cílové skupiny (např. osoby zneužívající či nadužívající léky, propuštěné vězně, matky ex-uživatelky, závislé osoby bez domova) či poskytované ve specifických podmínkách (např. noční život, festivaly),
- programy rodinné terapie a poradenství pro jednotlivce i rodiny,
- snižování negativních důsledků rizikového chování u osob ohrožených návykovým chováním, nasměrování klientů na služby nebo projekty zaměřené na dluhové poradenství, případně poskytnutí základního poradenství (nelze řešit jako jedinou samostatnou aktivitu projektu),
- programy zaměřené na prevenci před závislostmi v ohrožené CS podporující změnu životní situace klientů a jejich návrat do samostatného plnohodnotného života, který nebude ovlivněn návykovou látkou, podpora blízkých (rodiče, přátelé, příbuzní) osob ohrožených návykovým chováním (jedinec je závislý na internetu, je u něj patologické hráčství, závislost na alkoholu a jiné závislosti), i uživatelů nealkoholových návykových látek (např. pervitin, marihuana, tabák aj.);
- aktivity zaměřené na zlepšení kvality života CS, podpora zdravého životního stylu a osobní rozvoj, přijetí plné odpovědnosti CS za sebe sama

¹² Jedná se pouze o programy akreditované Ministerstvem spravedlnosti ČR.

programy zaměřené na podporu klientů v abstinenci, motivační skupiny, individuální poradenství,

- podpora programů na zvýšení základní zdravotní a právní gramotnosti v oblasti užívání návykových látek (např. přetrvávající mýty o zdravotní prospěšnosti alkoholu, mylné informace o beztrestnosti držení malých množství drog, zdravotních dopadech užívání nelegálních návykových látek apod), zvýšení informovanosti CS i osob blízkých osob ohrožených návykovým chováním i uživatelů nealkoholových návykových látek,
- vzdělávací aktivity pro rodiny a jednotlivce, které informují o příznacích rizikového či závislostního chování u jejich blízkých a informují o možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým a podpory jejich rodin (prevence rozpadu rodiny z důvodu užívání návykových látek nebo hazardního hraní u jednotlivých členů rodiny),
- podpora může být zaměřena i na vzdělávání pracovníků poskytovatele sociální služby (psychoterapeutické výcviky – obvyklý rozsah 40 hodin ročně, délka trvání 1-3 roky; sebezkušenostní výcviky – rozsah obvykle 50 a více hodin; výcviky v krizové intervenci – obvykle 50 a více hodin; vzdělávání v motivačních rozhovorech – 60 hodin; výcvik v kontaktní práci – 230 hodin; vzdělávání v nových metodách sociální práce). Jedná se o vzdělávání pracovníků nad rámec povinného vzdělávání¹³

Podmínky podpory:

- vzdělávací aktivity a preventivní programy nesmí být postaveny jako samostatný projekt, vždy jen jako dílčí aktivita k přímé práci s CS

11) Programy na podporu ohrožených rodin a posilování rodinných vazeb

Jedná se o aktivity na podporu soudržnosti a funkčnosti rodiny jako uskupení, které zásadním způsobem ovlivňuje životní cestu každého jednotlivce, utváří jeho osobnost a celkově předurčuje stupeň jeho psycho-sociálního zdraví a pohody po celý život, podpořit a rozvíjet přirozené vazby v komunitě.

Příklady aktivit:

- **podpora ohrožených dětí a rodin v nepříznivé sociální situaci** (aktivity terapeutické a psychologické podpory cílené na rodiny s dětmi a na děti ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené, aktivity zaměřené na prevenci rizikového či problémového chování, podpora vzniku a fungování rodičovských svépomocných skupin, prevence předčasných odchodů ze vzdělávání apod.)
- programy a aktivity **v oblasti sociálně-právní ochrany dětí**¹⁴ zaměřené na preventivní programy na podporu rodiny, aktivity směřující k obnovení narušených funkcí rodiny a vedoucí ke stabilizaci rodiny, asistovaný kontakt, rozvoj aktivit podporujících komunitní práci a zapojování zdrojů komunit do řešení situace ohrožených rodin atd.)
- **motivační programy přispívající k sociálnímu začlenění nebo k prevenci sociálního vyloučení** osob v nepříznivé sociální situaci (rozvoj psychosociálních a praktických dovedností, posilování osobních kompetencí v běžném životě, podpora právního povědomí a sebedůvěry s cílem začlenění do běžné společnosti a na trh práce, vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti, posilování rodičovských kompetencí atd.)
- **vrstevnická výpomoc a peer programy**

¹³ Takovéto vzdělávání bude v rámci projektu podpořeno v režimu podpory de minimis.

¹⁴ Jedná se pouze o aktivity, které nejsou současně podporovány ze státní dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí.

- **posilování rodinných a rodičovských kompetencí** rozvojem komunikačních a psychosociálních dovedností

12) Programy pro osoby s duševním onemocněním

Aktivity a programy sekundární a terciární prevence pro **osoby s chronickým duševním onemocněním** a jejich rodinné příslušníky, mimo zdravotnické služby a péči (programy rozvíjející dovednosti a schopnosti potřebné pro každodenní život, schopnost zacházet se svou nemocí, udržování přirozených sociálních vztahů a vazeb, samostatné rozhodování o způsobu vlastního života, zvyšování kompetencí v oblasti orientace v nabídce služeb, programů a sociálního zabezpečení pro cílovou skupinu, vedení k samostatnému využívání veřejných služeb, specializované právní poradenství, svépomocné a aktivizační programy atd.).

13) Nepodporované aktivity

V rámci projektových aktivit nebude podporováno:

- poskytování volnočasových aktivit, pokud nebude součástí komunitních aktivit či komplexní práce s cílovou skupinou a jiných činností komerční povahy,
- jazykové kurzy (s výjimkou kurzů českého jazyka),
- rekvalifikační kurzy a další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, zprostředkování zaměstnání, tvorba pracovních míst,
- činnosti hrazené zdravotními pojišťovnami,
- aktivity realizované pro žáky na školách, a to včetně doučování a kariérového poradenství na školách, univerzity třetího věku, výchova k občanství (v gesci MŠMT, hrazené z jiného dotačního titulu – MŠMT, OP JAK, NPO),
- tvorba vzdělávacích materiálů, tvorba vzdělávacích programů, vytvoření e-learningových kurzů, jejich distribuce a obecné vzdělávání,
- osvětová činnost jako samostatný projekt,
- nájemné, kauce v souvislosti s aktivitami v oblasti bydlení,
- potravinová, materiální a finanční pomoc¹⁵,
- všeobecné psychologické poradenství, pokud nebude součástí komplexní poradenské práce s účastníkem projektu,
- nebude podporována tvorba metodických materiálů typu vstupní analýzy, analýzy potřeb, bezpečnostní analýzy či auditů¹⁶.

¹⁵V rámci výzvy nemůže být podporována potravinová, materiální a finanční pomoc. Pracovní činnost související např. s distribucí potravinové či materiální pomoci však může být součástí klíčových aktivit projektu.

¹⁶ U ostatních metodických materiálů bude posuzováno, např. zda jsou součástí pilotního zavádění služby, jejich potřebnost k fungování služby/programu.